

הילדים?

על כך אסתר מישקובסקי, מנהלת המוסד אחיעור שנועד להצלת ילדים מחיק המיסיון, היא שלחה מכתב לאלהיה, ביקשה שיביא אליה את שלושת בניו. הוא בא. הילדים היו בעלי חיצוניות מעוררת סלידה. בגדיהם היו קרועים, מלוכלכים וסרחון נדף מהם. צבי השאיר את הילדים במוסד, התבקש לשלם עבורם דמי החוקה בשיעור של 50 ל"י לחודש. הוא הבטיח כי ידאג לתשלום. אולם תמיד בהגיע מועד התשלום היה מופיע, זורק לכל היותר עשר ל"י ומסביר כי אינו יכול לשלם בכל מיני תירוצים. סלימה לא ידעה תחילה מה גורל הילדים, חששה להם. ביחוד דאגה להרצל, הבן האמצעי ש" היה מופרע בשכלו. אליהו חשד בו תמיד שהוא אינו בנו, היה מכה אותו מכות רצח ופעם אף תפסה אותו סלימה עם הרצל במשכביו. היא חששה שהוא עלול לנקום בילד, הסכימה להינשא לו מחדש.

כשנודע להנהלת המוסד כי שני ההורים נישאו מחדש, עובדים ומרויחים יפה, ואף נכנסו לדירה חדשה בשכונת חליסה, ביקשו מהם לקחת את הילדים חזרה. "לא בא בחשבון!" צעק אז אליהו. "אנחנו במצב קשה, ואין ביכולתנו לכלכל את הילדים". אסתר מישקובסקי נכנעה הפעם.

נזכרת מנהלת המוסד: "אליהו היה פיקח מאוד וערום. תמיד ידע להציג הצגות ש" שיכנעו. גם אשתו עזרה לו בזה. היא היתה יפהפיה. הופעתה היתה נעימה ומעוררת אמון. גם היא דחתה את הילדים. נראה היה כי הסתדרה יותר טוב עם בעלה בלעדיהם."

אולם כעבור חודשים מספר, כאשר נודע להנהלת המוסד כי סלימה ואליהו רכשו פריג'יור וגו וקנו רהיטים, שוב דרשו מהם לקבל את הילדים חזרה. הם סירבו בתוקף. כשהיו רואים את הילדים באים נעלו את עצמם בדירה וסרבו לפתוח. הנהלת המוסד דרשה את התערבות המשטרה. סיפרה אסתר מישקובסקי: "אליהו גירש את השוטרים עם הילדים ביחד תוך בעיטות מספר בהרצל". רק בסוף שנת 1958 הסכימו סלימה ואליהו לקבל את ילדיהם לביתם.

★ ★ ★

גט לפני המוות

מה קרה כמשך השנה האחרונה? על כך השיבו ארבעת אחיה ואחותה של סלימה. "היא היתה עוזבת אותו לעתים קרובות. היתה בורחת אלינו למעברה ואליהו היה בא אחריה ומשכנע אותה לחזור. הבטיח שיהיה בן-אדם ואז היו משלימים ביניהם.

"שלוש ארבע פעמים פנתה סלימה ל"משטרה והתלוננה כי בעלה מאיים עליה ומתנהג אליה באלימות. בכל פעם היו קור"אים אותו למשטרה, מזהירים אותו ושולחים אותו הביתה.

"כשהילדים חזרו הביתה מהמוסד הם היו ילדים קשטים ומחונכים. במוסד הם למדו להתפלל, הקפידו על הברכות וחבשו כוב"עים. זה הרגינו מאוד את אליהו שלא היה דתי, והיכה אותם כדי שלא יעשו זאת. האבא של סלימה, שהיה אצל בערב בו דקר אותה בעלה, קיבל אז שוק ומת כעבור זמן קצר. סלימה היתה מתאוננת כל הזמן שבעלה מכריח אותה לחיות חיי-אישיות לא נורמליים, "סיטרא אחרא" היא כינתה זאת. השיא הגיע לפני חודשים מספר כאשר אליהו נעצר באשמת מעשה-סדרום בילד בן 12, בן השכנים. היא שיחררה אותו ועברות אחרי שהטילו עיקול על הפריג'יור וכל הכלים בבית. היא התבישה בזה נורא, סיפ"רה זאת רק לאחד האחים ולאחות. ביקשה מהם לא להזכיר את המקרה. היא התחילה סופית כי כשאלהיו יכנס לבית-הסוהר, אחרי המשפט הזה, היא התגרש ממנו, הפעם סופית."

אחרי מקרה מעשה-הסדרום האחרון, הרגישה סלימה כי הסאה הוגדשה. היא תבעה שוב מבעלה גט, אולם הוא סירב. היא ניסתה להשפיע עליו בצורות שונות, ניסתה לקנטר אותו בטענות כי הילדים אינם שלו. על רקע זה היא אולי להסביר את מעשה האכזריות הנורא בו כילה האב את האם על ילדיה ואת עצמו.

שהוא, בעלה, מכה אותה ועושה לה צרות. והוא רודף אחרי ילדים קטנים והיא בעצמה תפסה אותו פעם אחת עם ילד. וגם ממנה הוא דרש לחיות שלא כדרך הסבכו. ניסיתי להשפיע עליה שתעזוב אותו, אבל לא הבטחתי לה חתונה. לי כבר היה נסיון. היתה לי אשה תימניה שתפסתי אותה עם ערבי אחד, שיש לו אשה וילד וחוף מזה עוד פילגש יהודיה. נתתי לה תיכף הגט שתלך. זה היה בערב פורים. בעלה של סלימה לא היה בבית. תפסנו אותו והבאנו אותו שיכור הביתה. הוא הלך עוד פעם. נשארתי איתה בבית וזה קרה מפני שהיא רצתה בזה ולא אני.

מאז אותו מקרה גמרתי איתה ולא ראיתי אותה יותר במשך שנים. שמעתי שהיא ע"דת בחנות ועושה ספונג'ה אצל אנשים כדי להרויח כסף. לפני ששה שבועות פגשתי אותה. היא סיפרה לי על המכות ועל הכל. לא יכולתי להבין למה לא עזבה אותו. שאלתי אותה אולי זה בגלל שהיא לא יכולה להחליף אותו עם גבר אחר. אז היא אמרה לי שכבר חוששים שהם לא באו ביחסים. אמרתי לה למה לא תלכו לעורר-דין והיא אמרה שבעלה לא רוצה, עורר-דין. אילו ידע"תי מה יקרה, הייתי עוזר לה לברוח ממנו". גם תיקי בית-הדין הרבני בחיפה מלאים פרטים על הזוג שהופיע שם פעמים רבות בתביעה לגירושין. ב"1954, כמה חודשים אחרי נסיון הרצח, הופיע הזוג במשרדי בית-הדין הרבני והגיש בקשה לגירושין. העיד אז אליהו: "התחתנו לפני שלוש שנים וכל הזמן יש בינינו סיכסוכים. אין אנו יכולים לחיות יחד. יש לנו שלושה ילדים ובאנו למסקנה שאנו צריכים להתגרש". ה"ר סיפה סלימה: "הוא מרביץ לי ומענה אותי. אין סיכוי לשלום. אני רוצה בגט". אולם מאחר שבית-הדין ביקש את חתימתה של העובדת הסוציאלית בחוף שמן, נדחה ה"ר ברור בבקשה.

לביורר הבקשה הנ"ל, הובא אליהו צבי במיוחד מבית-הסוהר. כעבור חודשים מספר, כשהשתחרר, בא שוב לבית-המשפט והגיש בקשה לגט: "אי אפשר לחיות יותר בריב. כשיצאתי מבית-הסוהר ראיתי שאשתי מכרה את כל מה שהיה בדירה". אולם בישיבה הבאה של בית-הדין שיגה אליהו צבי את דעתו: "לא, אינני רוצה בגט. כשהייתי בבית-הסוהר נכנס לי זכוב בראש ורציתי גט. כעת איני רוצה יותר. אני רוצה שהילדים יסודרו במוסד על חשבוננו. לא יסודרו — לא אתן פרוטה הביתה. אבל גט לא אתן. אני אוהב את אשתי."

"אין לי מה לדבר אתו!" אמרה סלימה "הוא כבר ניסה להרוג אותי". ה"ר החליטו להפדו זמנית כשהילדים ישארו ברשות האם. התיק נסגר. אולם כעבור זמן קצר שבו השניים לחיות ביחד. אחרי חצי שנה שוב הופיעו יחד בבית-הדין ושוב ביקשו גט. אולם לפני שהושג פסק-דין השלימו ביניהם וגם תיק זה נסגר.

לפני כשלוש שנים, בנובמבר 1956, ה"ר פיעה סלימה צבי לבדה בבית-הדין הרבני והגיישה בקשה לגט: "הופענו פעמים רבות בבית-המשפט ותמיד השלמנו בינינו. אך השלום אינו יכול להיות בריקיימא. בעלי מכה אותי בכל פעם. הוא שטוף במעש"י זימה ומעש"סדרום ובהתאם לזה דורש ממני לחיות עמו חיי-אישיות בלתי-נורמליים. בגלל מעשה-סדרום בילד קטן הוא כלאו עכשיו בבית-הסוהר, והוא ישתחרר בקרוב". הפעם השיגה סלימה סוף-סוף את הגט המבוקש. כעבור חצי שנה, במאי 1957 נתן אליהו צבי גט לאשתו. הוסכם שהבן הבכור אמנון ישאר אצל האם, ואילו שני האחרים, הרצל ואריה ישארו אצל האב. על אליהו הוטל גם לשלם לסלימה תשלום חד פעמי של 500 ל"י.

שבועיים לאחר קבלת הגט הופיעו סלימה ואליהו צבי בפעם נוספת ברבנות כשפניהם בקשה חדשה — להתחתן. כעבור שבוע נישאו ועברו לגור בדירתם החדשה, דירת הזרעות.

★ ★ ★

משכב-זכור עם הכן

מה גרם לשינוי בדעתה של סלימה? מדוע מיהרה להתחתן מחדש עם אליהו? היו לכך כמה סיבות. אליהו לקח את שלו"שת הילדים ומסר אותם למיסיון. כששמעה

כל משפחת צבי — חודשיים לפני הרצח

תמונה זו שלחה סלימה לאחותה פחות מחודשיים לפני מעשה הרצח, וכתבה: "למשפחת שאבי ואחותי והילדים, תקבלו את תמונת משפחתנו הקטנה וכדרישת שלום ושנה טובה מתוך ליבנו. אחותך ויתר המשפחה."

פעם אחת בחזה. אחרי הדקירה הראשונה אשתי התגוננה וסרטה אותי בפנים ותיכף אחרי זה דקרתי אותה שוב פעמיים.

"אני מצטער על זה שעשיתי, ועשיתי זאת מתוך התרגזות, והייתי גם קצת שיכור וזה הכל מה שיש לי להגיד."

קבע השופט סלונים בגזר דינו: "הנאשם הואשם בתחילה בהאשמה רצינית ביותר. הוא הודה באשמה פחותה לאחר שהסתייע החולף. שמעתי אז כל רקע המקרה ונגולה לפני פרשה של חיי-משפחה עלובים, שהביאו בסופו של דבר את הנאשם בפני כס"השופט. שחק לו מזלו של הנאשם והאשה יצאה מכלל סכנה, אשה שאיתה חי במשך שנים מספר ושהביאה את ילדיו לאור העולם. אם לזקוף לזכותו את כל אותם הנימוקים ש"השמיע הוא עצמו, מגיע לו עונש מתאים. אין אני מתעלם מהעובדה שאין הוא בעל השכלה, ושהוא איש עדות המזרת. לאחר ששקלתי בכל מסיבות המקרה, אני דן את הנאשם לתקופת מאסר של ששה חודשים מאז מעצרו."

★ ★ ★

גט משטוף במועש-סדרום

אולם היה גם צד שני למטבע. במשרד תחנת הרכבת המזרחית בחיפה סיפר ה"ר שבוע משה מנסור לכתב העולם הזה: "סלימה לא היתה מופקרת, לא שמעתי עליה אף פעם שום מילה רעה. היא היתה פשוט מסכנה. אז באותם הימים, הלכנו אותה כמה חברים והיא לקחה אותנו אליה לצריף. ראינו כמה היא חיה. פשוט רעה ללחם. ארוחת הערב שלה היתה כמה תפוחי אדמה מבר"שלים במים, אפילו לא לחם. היא סיפרה לי

וגם אחיה הגדול, שאול יעקב, שבא אלי בטענות שאני סידרתי שהוא ילך לצבא. שאול עזב אותנו ואבא של אשתי נשאר בבית. ערעב הלכתי לחנות של אייזדור על"ידי, וקניתי שני בקבוקים בירה ובקבוק עראק. נכנסתי לחדרי ושתיתי את החצי מזה. אשתי ואביה היו בחזר השני. שמעתי איך שאשתי מקללת אותי.

"קראתי לאשתי שהיא תשב על ידי והיא נכנסה והתישבה. דיברתי איתה למה שהיא עושה לי סקנדלים. סוף סוף יש לנו שלושה ילדים ולא יפה בסקנדלים. אשתי ענתה שהיא לא רוצה להיות איתי, ושהיא לא אוהבת אותי ושכבה לישון. אני עמדתי ליד החלון והמשכתי לשות את המשקאות. באותו הזמן פתחתי את הארנק של אשתי ומצאתי שם שלוש זריקות. תיכף הבנתי שהזריקות הן שאשתי לא תהיה בהריון, ואשתי כעת בהריון בחודש הראשון.

"הערתי את אשתי משנתה. דיברתי איתה בקשר שנשלים ולא הוכרתי אודות הזריקות. דיברנו כמה יחד עד חמש בבוקר. דיברתי על לבה שנשלים בינינו ונחיה בשלום, אבל היא לא הסכימה לכך. הזכרתי לאשתי אודות הזריקות שמצאתי בארנקי, ואמרתי לה שאני יודע שהיא משתמשת בזריקות כדי לאבד את ההריון. והיא ענתה, מה איכפת לך — בין כך אנחנו מתגרשים! הייתי מרוגז ואשתי באעזוב את החדר ואתן לה מנוחה. הייתי מרוגז ואמרתי לה: זה הוא הבית שלי ואין לך רשות לגרש אותי! אז אשתי אמרה לי: מי אמר שאני אשתי? ומי בכלל אמר לך שהילדים הם שלך? בזה התרגזתי מאוד תפסתי את המספריים מה"מקרר ובזמן שאשתי שכבה דקרתי אותה